

СУЧАСНИЙ КОНСТИТУЦІЙНИЙ ПРОЦЕС В УКРАЇНІ

Актуальність теми дослідження. Всі роки української національної незалежності з різних причин велися жорстокі політичні боротьби. Окрім боротьби за владу, яка завжди ведеться в будь-якій країні, вони також пов'язані з недосконалим конституційним механізмом організації та функцій державної влади. **Мета дослідження:** розкриття змісту сучасного конституційного процесу в Україні як сукупної діяльності суб'єктів політики щодо внесення змін до Конституції України. Розкриття особливостей як складової і різновиду політичного процесу. Особливості політологічного аналізу конституційного процесу. Причиною є те, що функції та повноваження вищих інституцій країни, механізм контролю та протидія не збалансовані, і надається дедалі більше нових варіантів Конституції України або конституційних змін. **Завдання дослідження:** розкриття змісту українських сучасних конституційних процедур як колективної діяльності учасників політики щодо внесення змін до української конституції. **Об'єкт дослідження:** конституційний процес, як складова політичного процесу в сучасній Україні. **Предмет дослідження:** конституційний процес в Україні. Є Україна, яка має сучасну конституційну процедуру, як спільну діяльність учасників політики, спрямовану на перегляд Конституції України, що охоплює період від створення Установчих зборів у травні 2012 року до попереднього затвердження Верховною Радою в серпні 2015 року законопроекту про внесення змін до Конституції України. Сучасний конституційний процес в Україні поки що не став об'єктом спеціальних наукових досліджень, що пов'язано передусім з його новизною та незавершеністю як щодо внесення змін до Конституції України, так і в частині реалізації та оцінки ефективності таких змін [1, с. 72–74]. Усі роки державної незалежності в Україні точиться гостра політична боротьба, причини якої багатоманітні. Окрім звичайної для будь-якої країни боротьби за владу, вони пов'язані також і з недосконалістю конституційного механізму організації і функціонування державної влади. Різноманітні політичні сили та їхні лідери головну причину політичної боротьби і нестабільності в Україні вбачають у незбалансованості функцій і повноважень вищих органів держави, механізму стримувань і протидія та пропонують все нові й нові варіанти Конституції України або конституційних змін [2, с. 52–56]. Попри суб'єктивні уявлення про конституційні зміни, існують об'єктивні потреби в удосконаленні Основного Закону України, конституційного регулювання суспільних відносин. Процес творення і зміни конституцій, який прийнято називати конституційним процесом, у будь-якій державі є неперервним і триває упродовж усього періоду її існування як конституційно оформленого утворення. Водночас він складається з часткових конституційних процесів, які мають циклічний характер, – охоплюють період від ініціювання конституційних змін до їх прийняття і введення в дію [3, с. 37–50]. Конституційний процес у незалежній Україні розпочався з часу набуття нею незалежності, триває нині і продовжуватиметься в майбутньому. Сучасний конституційний процес в Україні, який є складовою загального конституційного процесу в країні і предметом даного дослідження, розпочався з ініціювання останніх за часом системних змін Конституції України – вже після внесення до неї змін у 2004 році. В Україні конституційний процес тривалий час перебував поза межами політологічних досліджень, традиційно залишаючись об'єктом уваги лише правознавців. Між тим під кутом зору дій суб'єктів політики щодо ініціювання конституційного процесу і творення тих конституційних норм та інститутів, які безпосередньо регулюють політичні відносини в суспільстві, конституційний процес не тільки може, а й повинен бути об'єктом політологічних досліджень [4, с. 51–52]. Особливості політологічного аналізу конституційного процесу розкриваються через з'ясування спільного і відмінного в предметах політології і науки конституційного права. Політологія і наука конституційного права мають спільний об'єкт дослідження, яким виступають політичні відносини, як суспільні і відносини, що складаються безпосередньо з приводу здобуття, утримання і використання публічної, передусім державної, влади. Проте вони як різні науки відрізняються за предметом дослідження. За всієї багатоманітності підходів у визначенні предмета політології вона так чи інакше пов'язується з вивченням політичної (публічної) влади та політики як діяльності щодо її здобуття, утримання та використання. Предметом науки конституційного права є правове регулювання і функціонування суспільних відносин, що складаються з приводу засад організації суспільного життя, організації і функціонування державної влади та основ взаємовідносин держави і особи. Відповідно, те у предметі науки конституційного права, що стосується політичної влади, політики є водночас і складовою предмета політології. Конституційні засади організації суспільного життя – це закріплені в конституції принципи, що лежать в основі правового регулювання економічних, соціальних, політичних і соціокультурних відносин у суспільстві. Складовою предмета політології, а отже, і політологічного аналізу конституційного процесу, є лише ті конституційні принципи, що лежать в основі правового регулювання політичних відносин у суспільстві: народного суверенітету; безпосереднього здійснення влади народом; народного представництва; виборності; поділу державної влади; політичної багатоманітності тощо [6, с. 20–22]. **Висновок.** Поняття «конституційний процес» доцільно використовувати у широкому сенсі – для позначення всієї сукупної діяльності суб'єктів політики щодо прийняття першої чи нової або зміни чинної конституції держави.

Список використаних джерел

1. Бориславська О.М. Демократичний лібералізм як ідеологічна основа формування європейської моделі конституціоналізму. Порівняльноаналітичне право. 2013. С. 72–74.
2. Колох В. Депутатська недоторканість: зарубіжний досвід і українські проблеми / В.Колох // Віче. – 2015. С.52–56.
3. Купрій В.М. Методологія дослідження процесу конституційної правотворчості (законодавчого конституційного процесу) / В.М. Купрій // Конституційно-правові академічні студії. – 2017. С. 37-50.
4. Калінкін А. С. Конституційні моделі децентралізації державної влади: проблеми визначення та інтерпретації / А. С. Калінкін // Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України. 2016. С. 51–52.
5. Агафонова Н. В. Проблема дефектів у конституційному праві в контексті конституційної реформи в Україні / Н. В. Агафонова // Моніторинг колізій і прогалин у законодавстві України / Заг. ред. В. О. Зайчука. К.: Інститут законодавства Верховної Ради України, 2016. 178 с.
6. Колох В. Прямі президентські вибори в Україні: за і проти / В.Колох // Віче. 2009. С. 20–22.